

Είναι γνωστό ότι ο πλησιέστερος ορισμός του φασισμού δόθηκε από την 13η Ολομέλεια της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομμουνιστικής Διεθνούς (Κομιντέρν) το Δεκέμβριο του 1933. Ο μόνος που φαίνεται να έχει άγνοια αυτού του γεγονότος είναι το Τμήμα Ιστορίας της ΚΕ του ΚΚΕ.

Μέσω του Κώστα Σκολαρίκου (βλ. άρθρο στο Ριζοσπάστη με τίτλο «Για την έκδοση “Το ΚΚΕ στον ιταλοελληνικό πόλεμο 1940-41”, 12/04/2015»), ισχυρίζεται ότι η εκτίμηση για τον φασισμό ως του «πιο αντιδραστικού τμήματος του χρηματιστικού κεφαλαίου» έγινε από το 7ο Συνέδριο της Κομιντέρν και όχι από την 13η Ολομέλεια της Εκτελεστικής της Επιτροπής, χαρακτηρίζοντας τά περί του αντιθέτου ως «γελοίο επιχείρημα».

Αν όμως έκαναν το κόπο οι αδιάβαστοι του Ιστορικού(;) Τμήματος του ΚΚΕ να ρίξουν μια ματιά στο βιβλίο του Παλμίρο Τολιάτι με τίτλο «Μαθήματα για το φασισμό» (εκδόσεις Οδυσσέας, 1975), (υποθέτουμε ότι γνωρίζουν για ποιο πρόσωπο γίνεται λόγος μιας και οι γνωστές γερμανικές ιστοσελίδες απ’ όπου κάθε φορά αντλούν τις πληροφορίες τους –ένα κράμα νεοτροτσκιστικών, αλλά, κυρίως μαοϊκών αντιλήψεων των δεκαετιών 1950-1970, τις οποίες παρουσιάζουν ως επεξεργασμένες δικές τους, προσπαθώντας να τις εφαρμόσουν στα ελληνικά δεδομένα, και που το τελευταίο διάστημα βάζουν κατά του Τολιάτι, γι’ αυτό και θα πρέπει να αναμένεται ότι αργά ή γρήγορα θα τις μηρυκάζουν, μεταφέροντάς τες στην Ελλάδα- παραχαράζοντας την Ιστορία), θα διαπίστωναν καθαρά ότι ψεύδονται ασύστολα. Συγκεκριμένα, στη σελίδα 21 αναφέρεται κατά λέξη: «Ο πλησιέστερος ορισμός για το φασισμό δόθηκε από τη XIII Ολομέλεια της Κομμουνιστικής Διεθνούς και είναι ο ακόλουθος: “Ο φασισμός είναι μια ανοιχτή τρομοκρατική δικτατορία των πιο αντιδραστικών, σοβινιστικών, ιμπεριαλιστικών στοιχείων του χρηματιστικού κεφαλαίου”».

Το ίδιο ακριβώς αναφέρει και ο Harald Neubert (1932 – 2009), συγγραφέας του άρθρου που ακολουθεί. Αλλά και με μια απλή προσπάθεια ενημέρωσης μέσω του διαδικτύου –στη γερμανική γλώσσα τουλάχιστον υπάρχει πλήθος άρθρων- θα μπορούσε να ενημερωθεί κάποιος για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Μ' αυτή την ευκαιρία κρίναμε σκόπιμο να μεταφράσουμε και το κείμενό του που αφορά στις αποφάσεις της 13ης Ολομέλειας της ΕΕ της Κομιντέρν, τις οποίες υποβάλλει σε κριτική ανάλυση, κάνοντας αναφορά τόσο στα θετικά όσο και στα αρνητικά τους σημεία. Τα συμπεράσματα που απορρέουν από αυτή τη σύντομη, αλλά περιεκτική ανάλυση, είναι ιδιαίτερα χρήσιμα και για τους σημερινούς κομμουνιστές της χώρας μας –όσοι έχουν πλέον μείνει.

Σε ό,τι αφορά στο άρθρο του Σκολαρίκου, αυτό βρίθεται από ιστορικές ανακρίβειες, απολυτότητα απόψεων, αλλά, όπως αποδεικνύεται, και από συνειδητά ψεύδη. Είναι άλλο ζήτημα η έντιμη αντιπαράθεση απόψεων –αυτή είναι πάντα επιθυμητή- και εντελώς διαφορετικό η παραχάραξη της Ιστορίας. Από κει και πέρα, τίθεται πλέον και ζήτημα αξιοπιστίας του «Ριζοσπάστη».

Παναγιώτης Γαβάνας

Πηγή: orizondas.blogspot.gr

***

του **Harald Neubert**

Μετάφραση – Επιμέλεια: **Παναγιώτης Γαβάνας**

Μετά την μεταβίβαση της εξουσίας στο γερμανικό φασισμό στις 31.1.1933, το παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα βρισκόταν μπροστά σε μια πικρή ήττα και επομένως μπροστά στην επείγουσα ανάγκη να επανεξετάσει τις στρατηγικές του αντιλήψεις.

Πριν από 70 χρόνια, από τις 28 Νοεμβρίου έως τις 12 Δεκεμβρίου 1933 [ΠΓ: το παρόν άρθρο δημοσιεύτηκε το 2003], έλαβε χώρα στη Μόσχα η 13η Ολομέλεια της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Ήταν η πρώτη συνάντηση των ανώτατων εκπροσώπων αυτής της παγκόσμιας οργάνωσης μετά την φασιστική κατάληψη της εξουσίας στη Γερμανία. Η Ολομέλεια έπρεπε να επιλύσει δυό ζητήματα που συνδέονταν μεταξύ τους: Πρώτο, να διορθώσει εκείνη την υπερ-αριστερή, σεχταριστική γραμμή, όπως είχε αυτή

αποφασιστεί στο 6ο Συνέδριο της Κομμουντέρν το 1928. Και δεύτερο, ήταν οπωσδήποτε ανάγκη να αντληθούν διδάγματα από τη φασιστική κατάληψη της εξουσίας για την πολιτική στρατηγική της Κομμουντέρν. Και οι δύο στόχοι δυστυχώς δεν εκπληρώθηκαν στο βαθμό που ήταν αναγκαίο. Δυστυχώς, τότε, επέμενε σε αμφίβολες θέσεις το Κόμμα εκείνο που πλήττονταν πιο άμεσα από τη νέα κατάσταση, το KPD [Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας].

Χωρίς αμφιβολία, μπορεί ωστόσο να διαπιστωθεί, ότι η Κομμουντέρν και, συμπεριλαμβανομένου κυρίως επίσης του KPD, ήταν εκείνοι που πάλευαν πιο δραστήρια ενάντια στο φασισμό και την απειλή του πολέμου -στην Ιταλία ο φασισμός είχε νικήσει το 1922 και στη Γερμανία επεδίωκε όλο και περισσότερο να έρθει στην εξουσία από τα τέλη της δεκαετίας του 1920. Πόλεμοι απειλούσαν να ξεσπάσουν σε δύο ειδών κατευθύνσεις: ένας πόλεμος μεταξύ των ιμπεριαλιστικών κρατών με σκοπό το νέο μοίρασμα των σφαιρών επιρροής και ένας πόλεμος όλων των ιμπεριαλιστικών κρατών ενάντια στη Σοβιετική Ένωση, με σκοπό να εξαφανίσουν το σοσιαλισμό από προσώπου γης. Σε ό,τι αφορούσε την απειλή του πολέμου, η Κομμουντέρν ασφαλώς δεν χρειαζόταν να κάνει διόρθωση πορείας. Ήταν ανάγκη να γίνει μια κριτική επανεξέταση και επαναπροσδιορισμός της εκτίμησης για τον φασισμό, της σχέσης με την αστική δημοκρατία, τη σοσιαλδημοκρατία και γενικότερα των αντιφασιστικών συμμαχικών δυνάμεων, καθώς και των επαναστατικών-θεωρητικών ιδεών.

Συγκρατημένοι νέοι τόνοι τον Δεκέμβριο του 1933

Σχετικά με το φασισμό, που τώρα βρισκόταν στην εξουσία και στη Γερμανία, η 13η Ολομέλεια της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομμουνιστικής Διεθνούς έριξε συγκρατημένα το βάρος σε νέα ζητήματα. Έγινε η εκτίμηση ότι «ο φασισμός είναι μια ανοιχτή τρομοκρατική δικτατορία των πιο αντιδραστικών, των πιο σοβινιστικών και ιμπεριαλιστικών στοιχείων του χρηματιστικού κεφαλαίου». Προστέθηκε ότι «η φασιστική δικτατορία δεν [σχηματίζει] κάποια αναπόφευκτη φάση της αστικής τάξης όλων των χωρών». Ότι μπορεί να αποτραπεί από τις δυνάμεις του μαχόμενου προλεταριάτου, οι οποίες όμως έχουν παραλύσει περισσότερο από την επιρροή της σοσιαλδημοκρατίας. Όμως ακόμη κι αν αυτά τα νέα ζητήματα είχαν αποφασιστεί πριν την φασιστική κατάκτηση της εξουσίας στη Γερμανία, στην πολιτική της Κομμουντέρν θα άξιζε να της γίνει κριτική, ενώ παρέμεινε [επίσης] αιθεροβάμων, επειδή διατηρήθηκαν βασικές στρατηγικές κατευθύνσεις του 6ου Συνεδρίου της Κομμουντέρν το 1928, με βάση τις οποίες εμποδίστηκε σοβαρά μια σωστή και αποτελεσματική πάλη ενάντια στο φασισμό σε ένα πλατύ μέτωπο. Στην 13η Ολομέλεια απουσίαζε η κριτική διαπίστωση, ότι αφενός μεταξύ της αποφασιστικής πάλης και της εκτίμησης της κατάστασης και της πολιτικής στρατηγικής αφετέρου, υπήρχε μια αντίφαση.

Που βρίσκονταν συγκεκριμένα τα προβλήματα; Μολονότι έγινε παραδεκτό ότι η εγκαθίδρυση μιας φασιστικής δικτατορίας δεν ήταν αναπόφευκτη, διαπιστώθηκε ταυτόχρονα, «ότι οι καπιταλιστές δεν είναι πλέον σε θέση να επιβάλλουν τη δικτατορία τους με τις παλιές μεθόδους του κοινοβουλευτισμού και της αστικής δημοκρατίας γενικά». Οι μέθοδοι αυτές [σύμφωνα με την απόφαση] έχουν γίνει τροχοπέδη για τη διατήρηση της καπιταλιστικής κυριαρχίας. Σ' αυτή την αντίληψη φαίνονταν μερικά σοβαρά, ξένα προς την πραγματικότητα, λάθη: Παρέμεινε η αντίληψη ότι η αστική δημοκρατία και ο κοινοβουλευτισμός επέζησαν γενικά και αχρηστεύθηκαν, έτσι που όλα τα καπιταλιστικά κράτη εξαιτίας της βαθιάς κρίσης του συστήματος τείνουν προς το φασισμό. Έτσι, θεωρήθηκε ότι δεν υπάρχει νόημα να γίνει υπεράσπιση της αστικής δημοκρατίας, στη Γερμανία ειδικότερα της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης. Το σύνθημα «τάξη ενάντια σε τάξη» βασιζόταν στην αντίληψη μιας ολοκληρωτικής ταξικής πόλωσης, όπου εδώ απορρίφθηκε [η θέση] ότι στην καπιταλιστική κοινωνία υπήρχαν όχι λίγες αντιφασιστικές, φιλελεύθερες και δημοκρατικές δυνάμεις, οι οποίες κινητοποιήθηκαν στην πάλη ενάντια στο φασισμό. Ακόμη και αυτές οι δυνάμεις, μεταξύ αυτών η σοσιαλδημοκρατία, και όχι μόνο τα τμήματα του εργατικού κινήματος που διατεινόταν επαναστατικά, κάτι που δεν κατανοήθηκε ή κατανοήθηκε πολύ αργά, ανήκαν στους χαμένους και στα θύματα της φασιστικής κτηνωδίας. Επειδή τα εναπομείναντα υπολείμματα του φιλελευθερισμού και της αστικής δημοκρατίας δεν έγιναν αντιληπτά ή υποτιμήθηκαν και, πολύ περισσότερο, έγινε αποδεκτό ότι για τον φασισμό δεν υπάρχει εναλλακτική λύση μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία, προς τα τέλη της δεκαετίας του 1920 με αρχές της δεκαετίας του 1930 βγήκε το εσφαλμένο στρατηγικό συμπέρασμα, ότι απέναντι στη φασιστική δικτατορία υπάρχει μόνο μια εφαρμόσιμη εναλλακτική λύση –η δικτατορία του προλεταριάτου. Μια δρομολογημένη επαναστατική κατάσταση [σύμφωνα μ' αυτή την αντίληψη] θα έθετε στη Γερμανία τη σοσιαλιστική επανάσταση στη ημερήσια διάταξη με στόχο την εγκαθίδρυση της Σοβιετικής Γερμανίας. Αυτή ήταν η πολιτική γραμμή του KPD, η οποία καθαρά εγκρίθηκε απόλυτα από την Κομιντέρν στην 13 Ολομέλεια –και μάλιστα για την περίοδο πριν την κατάκτηση της εξουσίας από το φασισμό, όσο και αργότερα.

Το μέγεθος και η διάρκεια του φασιστικού κινδύνου υποτιμήθηκε

Στην εσφαλμένη αντίληψη ανήκε, ότι για ένα σοβιετικό σύστημα στη Γερμανία δεν ήταν αναγκαία η κατάκτηση της πλειοψηφίας. Υπήρχε αντιθέτως η άποψη ότι ο φασισμός στη Γερμανία επιταχύνει την ανάπτυξη της επαναστατικής κατάστασης και την επαναστατική ετοιμότητα των μαζών. Παρά την εκτίμηση ότι παντού η αστική τάξη έτεινε προς το φασισμό, υποτιμήθηκε ταυτόχρονα το μέγεθος και η έκταση του φασιστικού κινδύνου. Έτσι, θεωρήθηκε ότι ο γερμανικός φασισμός έχει μικρή διάρκεια ζωής και ότι μπορεί να γίνει

γρήγορη υπέρβασή του, και μάλιστα επαναστατικά. Αυτό το σοβαρό σφάλμα το πλήρωσαν μεταξύ άλλων με τη ζωή τους πολλοί κομμουνιστές, άλλοι εκπρόσωποι εργατών, αντιφασίστες φιλελεύθεροι, χριστιανοί κ.α. Απορρίφθηκε επίσης έτσι, ότι υπήρχαν καπιταλιστικές χώρες, η αστική τάξη των οποίων πήρε έναν άλλο δρόμο απ' ό,τι αυτόν του φασισμού, για να υπερβεί την κρίση της. Παρ' όλα αυτά ο Παλμίρο Τολιάτι, ο οποίος τότε βρισκόταν στην πλευρά του Δημητρώφ ως δεύτερος άνδρας μέσα στην Κομιντέρν, ξεκαθάρισε ότι η φασιστική δικτατορία δεν θα μπορούσε αναγκαστικά, αυτόματα, να αντικατασταθεί από μια προλεταριακή δικτατορία. Προφανώς την άποψη αυτή δεν την συμερίζονταν όλοι.

Από πολλές απόψεις ήταν νευραλγική η εκτίμηση της σοσιαλδημοκρατίας και, ως εκ τούτου, η σχέση απέναντι σ' αυτήν. Χωρίς αμφιβολία αντιστοιχούσε στο γεγονός ότι οι ηγέτες της, κυρίως στη Γερμανία, εγκατέλειψαν το 1914 το διεθνισμό και την αντιπολεμική στάση και στάθηκαν στο πλευρό του επιθετικού ιμπεριαλισμού, ότι σε συμμαχία με τους αντιδραστικούς στρατιωτικούς και πολιτικούς είχαν προδώσει τα εργατικά συμφέροντα κατά τη διάρκεια της επανάστασης του Νοέμβρη, και [είναι επίσης] γεγονός, ότι ο σοσιαλισμός δεν κατανοούνταν πλέον de facto ως εναλλακτική απέναντι στον καπιταλισμό, αλλά ως αποτέλεσμα ενός μεταρρυθμισμένου καπιταλισμού και ότι γενικότερα τοποθετούνταν αντικομμουνιστικά. Παρ' όλα αυτά ήταν εντελώς λάθος και καταστροφικό, να κατανοείται η σοσιαλδημοκρατία απλά όχι μόνο ως μια δύναμη υπέρ του καπιταλισμού, αλλά ως το βασικό στήριγμα της αστικής κυριαρχίας, ως δίδυμος [αδερφός] του φασισμού και επομένως ως σοσιαλφασιστική. Αυτή η συνήθης εκτίμηση που υπήρχε από τα τέλη της δεκαετίας του 1920 ενισχύθηκε από την 13η Ολομέλεια, όταν ήδη καταδιώχτηκαν και συνελήφθησαν πάρα πολλά σοσιαλδημοκρατικά στελέχη και συνδικαλιστές.

Ωρίμανση μιας επαναστατικής κατάστασης;

Λίγο πριν την κατάληψη της εξουσίας από το φασισμό, το ενιαίο μέτωπο που ήταν αναγκαίο ενάντια στο φασισμό, και που επιδιώχτηκε από τους γερμανούς κομμουνιστές, ήταν αναγκαστικά καταδικασμένο να αποτύχει για τρεις λόγους: Πρώτο, το KPD προσανατολίστηκε σε μια απατηλή διάσπαση του SPD [Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας] μεταξύ της «προδοτικής» ηγεσίας και της βάσης των μελών, με το να προσπαθεί να καταπολεμήσει και να ξεσκεπάσει τους ηγέτες του και να κερδίσει τα απλά μέλη, και μάλιστα αποκλειστικά με τη δοσμένη πλατφόρμα του KPD. Κατά δεύτερο λόγο απαιτήθηκε από τους σοσιαλδημοκράτες, οι οποίοι θα έπρεπε να κερδηθούν στο ενιαίο μέτωπο, να αναγνωρίσουν την κοινή πάλη ενάντια στο φασισμό ταυτόχρονα ως πάλη για μια Σοβιετική Γερμανία μέσω της δικτατορίας του προλεταριάτου. Τρίτο, ειδικά οι εκπρόσωποι της

αριστερής πτέρυγας της σοσιαλδημοκρατίας, οι οποίοι πολύ πιθανώς θα μπορούσαν να κερδηθούν για ένα ενιαίο μέτωπο, δυσφημίστηκαν ως οι πιο επικίνδυνοι αντίπαλοι των κομμουνιστών και της επιδιωκόμενης επανάστασης.

Σ' αυτό το πλαίσιο σημειώθηκε ένας παραπέρα εσφαλμένος προσανατολισμός, συγκεκριμένα, για τη θέση περί μιας επαναστατικής κατάστασης που [όπως λεγόταν] έχει ήδη ωριμάσει, η οποία στη συνέχεια θα έκανε δυνατή μια σοσιαλιστική επανάσταση, αν οι οπαδοί της σοσιαλδημοκρατίας απαρνούσαν τους ηγέτες τους και αποδέχονταν την κομμουνιστική στρατηγική. Είναι εντελώς λάθος, έτσι λεγόταν, να γίνει αποδεκτή η σοσιαλδημοκρατική εκτίμηση, σαν να εξακολουθούσε να είναι σε θέση ο καπιταλισμός να σταθεροποιήσει τη θέση του. Και την ίδια στιγμή με απεύθυνση στους «ηττοπαθείς» μέσα στο κομμουνιστικό κίνημα σημειώνονταν: «Θα ήταν επομένως δεξιό οπορτουμιστικό λάθος, να βλέπονται τώρα οι αντικειμενικές τάσεις της επιταχυνόμενης ωρίμανσης της επαναστατικής κρίσης στον καπιταλιστικό κόσμο». Τα δυναμικά προσαρμογής και ανάπτυξης του καπιταλισμού, η ικανότητά του να ξεκινά μια νέα φάση -και αυτό μάλιστα κάτω απ' την πίεση της σοσιαλιστικής πρόκλησης απ' την πλευρά της Σοβιετικής Ένωσης και υπό την πίεση του ιδίου εργατικού κινήματος- δεν κατανοήθηκε, και μάλιστα σε αντίθεση με μια αντίστοιχη διαπίστωση, στην οποία κατέληξε ο φυλακισμένος ηγέτης του ΚΚ Ιταλίας, Αντόνιο Γκράμσι, με την ανάλυσή του για τον φορντισμό κτλ ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1920. Δεν εκτιμήθηκε επίσης σωστά η μαζική συνείδηση της εργατικής τάξης. Αυτή παρέμεινε στην πλειοψηφία της υπό την επιρροή της σοσιαλδημοκρατίας. Μάλιστα όχι λίγοι εργάτες φάνηκε ότι ήταν ευπαθείς ακόμη και στη φασιστική ιδεολογία και δημαγωγία. Παρά το γεγονός ότι το ΚΡD ήταν ένα μαζικό κόμμα και ασκούσε σημαντική επιρροή στη χώρα, συνολικά, το επαναστατικό δυναμικό δεν αρκούσε ώστε με κινητοποιήσεις στις αρχές της δεκαετίας του 1930 στη Γερμανία για να γίνει επαναστατική υπέρβαση του φασισμού και του καπιταλισμού. Γι' αυτό ήταν επίσης αυταπάτη, ότι οι κομμουνιστές θα μπορούσαν σε τελική ανάλυση να απομονώσουν τους οπορτουμιστές σοσιαλδημοκράτες ηγέτες, να καταστήσουν περιττή τη σοσιαλδημοκρατία ως κίνημα και να κερδίσουν τους οπαδούς της.

Την καθυστερημένη αλλαγή πορείας την έκανε αρχικά η Κομιντέρν και που επιπλέον σε καμιά περίπτωση δεν επαρκούσε για την προετοιμασία του 7ου Συνεδρίου, το οποίο έλαβε χώρα στη Μόσχα.

Έτσι, ο Ντιμίτρι Μανουήλσκι, Γραμματέας της Εκτελεστικής Επιτροπής της Κομμουνιστικής Διεθνούς, τον Ιούνιο του 1934 σημείωσε αυτοκριτικά στην Επιτροπή Προετοιμασίας του 7ου Συνεδρίου, δείχνοντας έτσι τη στροφή στη στρατηγική σκέψη της Κομιντέρν: «Είχαμε την αντίληψη, ότι η εξέλιξη θα εμφανιζόταν ως εξής: Πάλι ενάντια στη σοσιαλδημοκρατία στην

ιστορική αρένα, τάξη ενάντια σε τάξη, αστική τάξη - προλεταριάτο. Και για να καθοδηγήσουμε το προλεταριάτο, πρέπει να τσακιστεί η σοσιαλδημοκρατία... Όμως τα πράγματα ήρθαν διαφορετικά απ' ό,τι σκεφτόμασταν στο 6ο Συνέδριο. Δεν τσάκισαν οι κομμουνιστές τη σοσιαλδημοκρατία, αλλά οι φασίστες... Όλες οι ενδείξεις μας έλεγαν ότι η σοσιαλδημοκρατία είναι ο κύριος εχθρός μας. Το πρόβλημα βρίσκεται στο ότι αγνοήσαμε την πάλη ενάντια στο φασισμό και επικεντρώσαμε όλα τα πυρά στη σοσιαλδημοκρατία. Ήμασταν της άποψης ότι με την πάλη ενάντια στη σοσιαλδημοκρατία θα καταστρέψουμε ταυτόχρονα τον φασισμό...». Και εδώ μπορεί να συμπληρωθεί: ...μαζί με την σοσιαλδημοκρατία και το φασισμό να γίνει ταυτόχρονα επαναστατική υπέρβαση του καπιταλισμού.

Στρατηγική στροφή: Να γίνει υπεράσπιση κάθε σπιθαμής της δημοκρατίας!

Ήταν αναγκαίες επιπρόσθετες γνώσεις, για το ότι οι συνθήκες για μια σοσιαλιστική επανάσταση εκείνη την εποχή δεν είχαν ωριμάσει. Ο Γκεόργκι Δημητρώφ ως Πρόεδρος της Επιτροπής για τη Δυτική Ευρώπη της Κομιντέρν και σε σχέση με τη δίκη για την πυρπόληση του Ράιχσταγκ, ήταν σε θέση να μαζέψει εμπειρίες, τις οποίες ως Γενικός Γραμματέας της Κομιντέρν μπόρεσε να τις προβάλλει ακόμη και απέναντι στον Στάλιν. Σ' αυτές ανήκαν, παράλληλα με τον προσανατολισμό προς το ενιαίο μέτωπο των εργατών και το λαϊκό μέτωπο, ένα φάσμα δυνάμεων που ξεκινούσε από τους κομμουνιστές, στη συνέχεια τους σοσιαλδημοκράτες και έφτανε μέχρι τη δημοκρατική και αντιφασιστική αστική τάξη και τη στρατηγική στροφή, με στόχο την πάλη ενάντια στο φασισμό και την απειλή του πολέμου. Στο 7ο Συνέδριο ο Δημητρώφ, σε αντίθεση με το στόχο που τέθηκε από την 13η Ολομέλεια, και επομένως με μεγάλη ασυγχώρητη καθυστέρηση, τόνισε: Ισχύει ότι «πρέπει να καθοριστούν εκείνες οι μορφές με τις οποίες η αστική τάξη επιβάλλει την κυριαρχία της στις διάφορες χώρες. Δεν είμαστε αναρχικοί, και ασφαλώς δεν μας είναι αδιάφορο ποιο πολιτικό καθεστώς υπάρχει σε μια χώρα: μια αστική δικτατορία με τη μορφή της αστικής δημοκρατίας... ή μια αστική δικτατορία με τη μορφή της ανοιχτής φασιστικής μορφής. Ως οπαδοί της σοβιετικής δημοκρατίας θα υπερασπιστούμε κάθε σπιθαμή των δημοκρατικών κατακτήσεων τις οποίες κατάκτησε η εργατική τάξη σε μια μακροχρόνια, σκληρή πάλη, και θα παλέψουμε αποφασισμένα για τη διεύρυνσή της». Και ως εκ τούτου «οι εργαζόμενες μάζες σε μια σειρά καπιταλιστικές χώρες έχουν να διαλέξουν, συγκεκριμένα για σήμερα, όχι ανάμεσα στην προλεταριακή δικτατορία και την αστική δικτατορία, αλλά ανάμεσα στην αστική δημοκρατία και στο φασισμό». Αυτό ήταν ένα μάθημα που στη συνέχεια καθόρισε το στρατηγικό προσανατολισμό των κομμουνιστικών κομμάτων στην απελευθερωτική πάλη τους ενάντια στη φασιστική κυριαρχία και τον πόλεμο καθώς και στις μεταπολεμικές δεκαετίες και έκανε δυνατές σημαντικές επιτυχίες.

Πηγή: **Unsere Zeit**, εφημερίδα του Γερμανικού Κ. Κ., 28/11/2003

Σημείωση: Το παρόν κείμενο δημοσιεύτηκε αρχικά με τίτλο «Στο σημείο καμπής»